

מדריך

תוכן ולימוד בשכונה

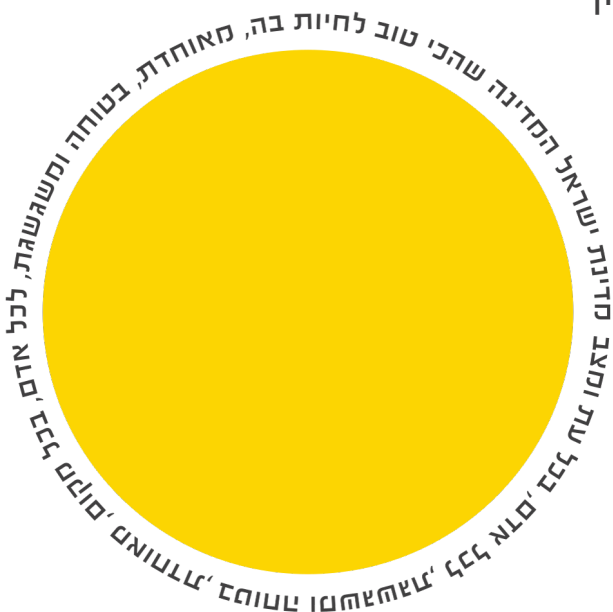
ברוכים הבאים לקהילות אור

אנו נמצאים בתקופה מאתגרת המציבה בפנינו שאלות מהותיות על החוסן האישי והלאומי שלנו, על הזהות והאחדות החברתית, על המנהיגות ועל איכות החיים של כולנו. במציאות זו, קהילות אור מציעה מודל של התחדשות חברתית המבוסס על עוצמתן של קהילות מקומיות.

אנו מאמינים שקהילות הן המפתח ליצירת חברה טובה יותר. כשאנשים מתחברים, חולקים חזון משותף ולוקחים אחריות על המרחב שלהם - נוצרת עוצמה אדירה של שינוי חברתי. קהילה חזקה היא הרבה יותר מאשר קבוצת אנשים החיים באותו מרחב גיאוגרפי - היא מארג חי של קשרים, תמיכה הדדית ועשייה משותפת.

החזון: יוצרים עתיד טוב יותר

מדינת ישראל, מדינה של חוסן ושגשוג, הבנויה מרשת קהילות המבוססות על ערכי אחווה, ערבות הדדית, יוזמה ותקווה. חברה אזרחית מלוכדת ופעילה המגשרת על פערים ומייצרת אמון דרך עשייה משותפת ומנהיגות הצומחת מהשטח ומהווה דוגמא לחיים משותפים המשפרים את איכות חיי התושבים.

הערכים החובילים אותנו

**אחדות
מתוך שונות**

יחד בלי לוותר
על הייחוד

**אחריות, יוזמה
והשפעה**

להוביל שינוי
מבפנים

**מנהיגות
מחוברת**

להנהיג מתוך
שותפות והקשבה

**ערבות
הדדית**

קהילה תומכת
ופועלת יחד

המשימה

המשימה של פרמטר "תוכן ולימוד" במודל קהילות אור היא להפוך את השכונה ממרחב מגורים פסיבי לפלטפורמה אקטיבית של למידה קהילתית והחלפת ידע, במטרה לבנות חוסן מנטלי, להפיג בדידות ולייצר עצמאות אזרחית מלמטה למעלה.

המשימה הזו מוגדרת דרך שלושה יעדי על ברורים:

- שינוי תפיסתי – מצרכנים ליצרנים: המטרה היא לגרום לתושבים להפסיק לצרוך תוכן בצורה מבודדת מול מסכים, ולהפוך אותם ל"מורים" ו"תלמידים" שמפתחים יחד את הידע השכונתי.
 - פיתוח כלים מעשיים לחוסן ועצמאות: הלימוד אינו מיועד רק להעשרת הפנאי, אלא מתמקד בהקניית מיומנויות קריטיות לחיים: ניהול כלכלי נכון, גידול מזון ותשתיות, והיערכות לחירום.
 - חיבור אנושי וגישור על שסעים: שימוש במפגשי הלימוד ככלי ליצירת קשרים בין-דוריים (כמו חיבור בין נוער למבוגרים), בניית אמון חברתי ומציאת שפה משותפת דרך עשייה ודיאלוג.
- בסופו של דבר, המשימה היא לייצר "תודעה שכונתית משותפת" שמלכדת את התושבים סביב חזון וערכים משותפים, ומכינה אותם בצורה הטובה ביותר לכל אתגר בשגרה ובחירום.

אז לפני שאתם צוללים, כמה כללים לשימוש בקיט:

- קראו את הקיט מתחילתו ועד סופו לפני שאתם מתחילים לפעול
- התאימו את התכנים לחזון העירוני ולמדיניות העירונית
- עדכנו את הכלים בהתאם לצרכים המשתנים
- תייצרו חווית הצלחה בתחילת הדרך
- היעזרו ברכזי קהילות אור ברשויות
- היעזרו במנהלים העירוניים העוסקים בבניית קהילה (מתנ"ס, רווחה, אגף קהילה) כמנטורים

תוכן ולימוד - שלב אחר שלב

- שלב 1: מיפוי נכסי הידע והצרכים השכונתיים
- שלב 2: הגדרת והכשרת "מובילי התוכן"
- שלב 3: הכשרת "מרחב למידה" פיזי
- שלב 4: בניית תוכנית "אקדמיה שכונתית" קבועה
- שלב 5: חיבור בין-דורי ולימוד משותף
- שלב 6: יצירת תודעה שכונתית מבוססת "אינסוף גני עדן"

שלב 1: מיפוי נכסי הידע והצרכים השכונתיים

הצעד הראשון מבוסס על תפיסת "חלחטה-למעלה" : גילוי העושר והידע שכבר קיימים בתוך השכונה עצמה.

1. סקירת כישורים : מפיצים שאלון דיגיטלי או מקיימים מפגש תושבים כדי לגלות אילו תחומי ידע קיימים בשכונה. (לדוגמה: תושב שהוא רואה חשבון, תושבת שמבינה בגינון, מורה לשפות, מומחה לתיקונים, פנסיונר עם סיפורי היסטוריה מרתקים).

2. זיהוי פערי ידע וצרכים: בודקים מה התושבים רוצים או צריכים ללמוד כדי לחזק את החוסן האישי והשכונתי (למשל: עזרה ראשונה, ניהול תקציב משפחתי, חקלאות ביתית, או התמודדות עם חרדה).

שלב 2: הגדרת והכשרת "מובילי התוכן"

קהילת אור נשענת על מנהיגות מקומית ולקיחת אחריות

1. הקמת "ועדת תוכן וחינוך": קבוצת תושבים מתנדבים שלוקחת על עצמה לנהל את לוח המפגשים והלימוד השכונתי.

2. הכשרת תושבים כמורים: מעודדים תושבים שלא בהכרח מוגדרים כמרצים לעמוד מול קהל, ומסייעים להם לבנות סדנה או הרצאה קצרה המבוססת על ניסיון החיים שלהם.

שלב 3: הכשרת "מרחבי למידה" פיזיים ודיגיטליים

כדי שהלימוד יתקיים באופן שוטף, יש צורך בתשתיות קהילתיות נגישות ומזמינות

1. הסבת מרחבים קיימים: הופכים את המקלט השכונתי, הגינה הקהילתית, או אפילו סלון של אחד התושבים ל"כיתת לימוד" או "סלון תרבות".

2. הקמת ספריה שיתופית: מקימים עמדת החלפת ספרים (בוטקה או מדף ציבורי) שבה התושבים חולקים ספרי עיון, השראה ופנאי, כבסיס לשיח.

3. תשתית דיגיטלית: פתיחת ערוץ ייעודי (בוואטסאפ או פלטפורמה שכונתית) שבו משתפים תכנים, סיכומי מפגשים, וסרטוני הדרכה קצרים שצילמו תושבי השכונה.

שלב 4: בניית תוכנית "אקדמיה שכונתית" קבועה

יצירת עקביות ומגוון תכנים הפונים לכלל הגילים, בחטרה לחזק את תחושת השייכות והזהות המשותפת.

1. סדרת "תושב מרצה לתושב": מפגש שבועי או דו-שבועי (למשל בימי חמישי בערב) שבו תושב אחר משתף בידע שלו.

2. סדנאות מעשיות לעצמאות וחוסן:

- כלכלה וקיימות: סדנאות לגידול מזון עצמי, קומפוסט, תיקון מכשירי חשמל, וניהול פיננסי.
- ביטחון וחירום: תרגול עזרה ראשונה, מנהיגות בחירום, והיערכות שכונתית לאירועי קיצון.
- בריאות הגוף והנפש: חוגי יוגה קהילתיים, קבוצות הליכה, והרצאות על תזונה וחוסן מנטלי.

שלב 5: חיבור בין-דורי ולימוד משותף

שימוש בפרמטר התוכן כדי להילחם בניכור ובמגיפת הבדידות, תוך חיבור בין קבוצות גיל שונות

1. פרויקט "חכמת זקנים": מפגשים שבהם האוכלוסייה המבוגרת בשכונה מעבירה את היסטוריית המקום, מקצועות מהעבר או סדנאות בישול מסורתי לצעירים ולילדים.

1. לימוד הדדי (נוער למבוגרים): בני הנוער בשכונה מעבירים סדנאות דיגיטליות וטכנולוגיות לתושבים המבוגרים (איך להשתמש באפליקציות, בינה מלאכותית וכדומה).

שלב 6: יצירת תודעה שכונתית מבוססת "אינסוף גני עדן"

התוכן לא נועד רק להעשרת פנאי, אלא לבניית חזון משותף לשכונה.

1. מעגלי שיח והשראה: קיום מפגשי קריאה ודיון סביב עקרונות מודל "קהילות אור" – איך אנחנו רוצים לראות את השכונה שלנו בעוד 5 שנים? איך מייצרים יותר ערבות הדדית?

1. סיורים לימודיים: יציאה משותפת של תושבי השכונה לקהילות אור אחרות או למיזמים מעוררי השראה בארץ, כדי להביא רעיונות חדשים הביתה.

טיפים להצלחה

יצירת מסורת קבועה

קבעו יום ושעה קבועים בשבוע או בחודש (למשל: "חמישי קהילתי" ב-20:00). כשהזמן קבוע, התושבים משריינים אותו מראש בלוח הזמנים שלהם ללא צורך בתזכורות בלתי פוסקות.

מיקום קבוע ומזהה

חרו "בית" קבוע לפעילות – בין אם זה המקלט השכונתי, פינה קבועה בגינה או סלון תרבות תוסס. המקום המוכר מייצר תחושת ביתיות, מוריד את חסם ההגעה ומחזק את הביטחון של המשתתפים.

תכנון רבעוני מראש

בנו לוח אירועים ותכנים לשלושה חודשים קדימה והפיצו אותו לשכונה. תכנון רבעוני מאפשר שיווק יעיל, מונע לחץ של הרגע האחרון ומראה לתושבים שיש כאן מערכת רצינית ומחויבת.

גיוון ושיתוף גילים (אינטגרציה בין-דורית)

דאגו שתוכנית התוכן תיתן מענה לכולם. שלבו בין הרצאות למבוגרים, סדנאות מעשיות לנוער ושעות סיפור או יצירה לילדים. החיבור הבין-דורי הוא המפתח להפגת בדידות.

שיווק פשוט, חם ואישי

השתמשו בהזמנות אישיות בוואטסאפ השכונתי, שלבו תמונות של המרצים (שהם השכנים מהדלת ממול) ועודדו את התושבים להביא איתם שכן נוסף.

לא לשכוח- כיבוד כמנוע חברתי

המפגש האנושי הוא המטרה. במידת האפשר- חשבו על הוספת עמדת קפה/תה וכיבוד קל (אפשר שכל תושב מביא משהו). זמן "המינגלינג" לפני ואחרי המפגש גם הוא מרחב בלתי פורמלי שבו מתחזקים הקשרים.